

Llegendes Lloretenques

Pere Riera i Bruget, *Es Gavatx*

La llegenda d'Es Gavatx està basada en un fet real que va ocórrer a finals del segle XIX a la nostra vila. Pere Riera i Bruget, conegut com *Es Gavatx* va ser un lloretenc, nascut el 1836 que, de ben jove com altres nois de la vila, es va dedicar a navegar. Amb només 20 anys ja embarcava en els vaixells mercants que viatjaven cap a ultramar. Era conegut pel sobrenom d'*Es Gavatx* ja que havia estat un temps treballant com a mariner a Marsella. Com tots els homes de mar, era un gran devot de Santa Cristina, fet que va donar origen a la formació de la llegenda entorn a la seva figura.

El naufragi

El 3 d'octubre de 1894, la fragata *Barcelona* va sortir del port de Nova Orleans per tornar cap a Catalunya. *Es Gavatx*, que ja tenia 58 anys, hi anava a bord com a mariner preferent, era una de les moltes travessies que havia fet al llarg de la seva vida. El dia 5 d'octubre el temps va començar a canviar i la tripulació es va veure atrapada en una violenta tempesta que va durar gairebé tres dies.

Com a resultat el vaixell va quedar fortament malmès. Anaven a la deriva sense que ningú el pogués controlar. La situació era cada cop més precària, s'estaven quedant sense aigua i aliment. Finalment, la nit del 9 d'octubre, van ser vistos per la corbeta noruega *Aukhathor* que en aquell moment viatjava cap a Pensacola (Florida). Els setze naufrags, junt amb el seu capità Josep Sintes i Gomila, van ser evacuats en un bot de salvament. El diari cubà *La Caricatura* es va fer ressò del succés.¹

Retaula de Santa Rosalia abans de ser destruït
Ermita de Santa Cristina, Lloret de Mar
SAMLM Fons Martínez - Planas
Fotografia: Emili Martínez i Passapera

Els documents i la història

La prometença d'Es Gavatx

En el moment del naufragi *Es Gavatx* es va encomanar a Santa Cristina per a buscar la salvació de la tripulació. Arran d'aquests fets va fer una promesa que, amb el temps, es va convertir en llegenda.

El diari local *El Distrito Farnense* descriu que, el dia de Santa Llúcia de 1894, Pere Riera, vestit amb la mateixa roba que duia el dia del naufragi, va anar descalç des de la parròquia de Sant Romà fins a l'ermita de Santa Cristina.

<<(...) en cumplimiento de promesa hecha á nuestra patrona excelsa, Santa Cristina, salió en dicho día de este templo parroquial y seguido de sus parientes y algunos íntimos amigos, descalzo, con un cirio en la mano y vestido con el mismo traje que llevaba á bordo, se encaminó devotamente á la ermita de la Santa, en cuyo altar mayor se celebró una Misa que fue oída con singular fervor por todos los asistentes. (...)>>²

Per contra del que explica la llegenda recollida per Enric Botet i Sisó, no hi ha cap constància documental de que durant la missa hi hagués cap acció contra el retaule de Santa Rosalia.

El retaule llegendari

El retaule de Santa Rosalia data de l'any 1772, moment en que s'acaben les obres de la portalada de l'ermita de Santa Cristina. Molt probablement és obra de l'escultor barceloní Joan Illas que, junt amb el fuster lloretenc Josep Massià, estava treballant en la reforma del temple. El retaule contemporani a la llegenda és molt diferent al que trobem actualment dedicat a la Immaculada Concepció. Durant la Guerra Civil va ser desmuntat i el relleu amb l'escena de Santa Rosalia i el dimoni va desaparèixer.

Malgrat tot, encara es conserven alguns elements identificables de l'antiga estructura com l'encapçalament amb els atributs de la santa: les palmes del martiri i la corona de flors.

La llegenda

Aquest fet verídic va ser readaptat cap als anys 1920, moment en que el farmacèutic Enric Botet i Sisó va elaborar un recull de llegendes locals lloretenques. Aquesta història va ser readaptada l'any 1989, en el llibre *La cultura popular i el parlar de Lloret*, obra d'Esteve Fàbregas i Barri i la seva dona Carme Rebollo i Tibau.

¹ *La caricatura. Periódico bisemanal*. La Havana. 28 d'octubre de 1894

² *El Distrito Farnense*. 23 de desembre de 1894